

Метадані за індикатором досягнення Цілей сталого розвитку 4.3.1

Ціль 4. Якісна освіта

Завдання 3. Зменшення освітніх втрат та освітніх розривів серед різних груп здобувачів освіти, що виникли, зокрема, у зв'язку з епідемією гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2 та збройною агресією Російської Федерації проти України

Індикатор 1. Частка випускників початкової школи, які досягли базового і вищих рівнів сформованості компетентностей (читацької, математичної, природничо-наукової) за шкалою загальнодержавного зовнішнього моніторингу якості початкової освіти, відсотків (*індикатор ЦСР 4.3.1*)

1. Інституційна інформація

1.1. Організація

Український центр оцінювання якості освіти (УЦОЯО).

2. Основні визначення і поняття

2.1. Визначення

Частка випускників початкової школи, які досягли базового і вищих рівнів сформованості компетентностей (читацької, математичної, природничо-наукової) за шкалою загальнодержавного зовнішнього моніторингу якості початкової освіти – це відношення кількості випускників початкової школи, які досягли базового і вищих рівнів сформованості компетентностей (читацької, математичної, природничо-наукової) за шкалою загальнодержавного зовнішнього моніторингу якості початкової освіти (ЗЗМЯПО), до всіх випускників початкової школи, які взяли участь у ЗЗМЯПО.

2.2. Поняття

Загальнодержавний зовнішній моніторинг якості початкової освіти (ЗЗМЯПО) – національне моніторингове дослідження, ініційоване Міністерством освіти і науки України у 2016 році. Його метою є одержання об'єктивної інформації про:

- а) рівень сформованості основних (та додаткових) компетентностей випускників початкової школи на загальнодержавному рівні;
- б) рівень впливу психолого-педагогічних і соціально-економічних чинників на рівень сформованості основних (та додаткових) компетентностей випускників початкової школи.

Базовий рівень сформованості компетентностей – мінімальний рівень сформованості ключових компетентностей учнівства (читацької, математичної, природничо-наукової), що очікується на етапі завершення початкової освіти. На цьому рівні учні мають бути спроможні виконувати завдання, які потребують принаймні мінімальної підготовленості.

3. Методологія

Методологія розроблена УЦОЯО та подається у звітних документах. Для циклів 2018, 2021 та 2024 років методологія описана в таких публікаціях:

1. Звіт про результати першого циклу загальнодержавного моніторингового дослідження якості початкової освіти "Стан сформованості читацької та математичної компетентностей випускників початкової школи закладів загальної середньої освіти" 2018 р. Частина I.

Методологія та технологія / Український центр оцінювання якості освіти. Київ, 2018. 97 с. [349 с. із додатками].

https://testportal.gov.ua/wp-content/uploads/2018/12/ZVIT_MDYAPO_CHASTYNA-I_METODOLOGIYA-TA-TEHNOLOGIYA.pdf.

2. Звіт про результати другого циклу загальнодержавного зовнішнього моніторингу якості початкової освіти "Стан сформованості читацької та математичної компетентностей випускників початкової школи закладів загальної середньої освіти" 2021 р.: у 2-х частинах. Частина I. Що знають і вміють випускники початкової школи та як змінилася ситуація за три роки / Г. Бичко (основний автор), В. Терещенко, В. Горох, М. Мазорчук, Т. Лісова, Т. Вакуленко; наук. ред. Т. Вакуленко; за ред. О. Осадчої та В. Терещенка; Український центр оцінювання якості освіти. Київ, 2022. 189 с. (+196 с. додатків). <https://testportal.gov.ua/wp-content/uploads/2022/08/Velykyj-zvit-CHastyna-I.pdf>.

3. Звіт про результати третього циклу загальнодержавного зовнішнього моніторингу якості початкової освіти 2024 р.: у 2-х частинах. Частина I. Навчання в кризових умовах: читацька, математична та природничо-наукова компетентності випускників початкової школи / Т. Лісова (основний автор), Г. Бичко, В. Терещенко, В. Горох, А. Нікитчук, М. Мазорчук, Т. Вакуленко; наук. ред. Т. Вакуленко, В. Терещенко; за ред. Г. Бондаренко; Український центр оцінювання якості освіти. Київ, 2025. 311 с. (+151 с. додатків). https://testportal.gov.ua/wp-content/uploads/2025/04/Zvit-ZZMYAPO-2024.-CHastyna-I_nasajt.pdf.

3.1. Розрахунок

Частка випускників початкової школи, які досягли базового і вищих рівнів сформованості компетентностей (читацької, математичної, природничо-наукової) за шкалою ЗЗМЯПО, розраховується як відношення кількості учасників дослідження, чий бал перевищує встановлений поріг для базового рівня у відповідній галузі, до загальної кількості випускників початкової школи, які взяли участь у ЗЗМЯПО.

Чисельник – кількість випускників початкової школи, які взяли участь у ЗЗМЯПО і чий бал перевищує встановлений поріг для базового рівня в кожній із ключових галузей (читання, математика, природничо-наукові дисципліни).

Знаменник – загальна кількість випускників початкової школи, які взяли участь у ЗЗМЯПО.

Розрахунок, наведений тут, подано у спрощеному вигляді. ЗЗМЯПО використовує складну методологію розрахунків, яка базується на детальному аналізі результатів тестування та встановлює порогові значення окремо для кожної галузі знань. Для отримання детальної інформації рекомендується ознайомитися з відповідними розділами у звітах за результатами ЗЗМЯПО на сторінці УЦОЯО: <https://testportal.gov.ua/zvity-dani-9/>.

3.2. Дезагрегування

У цілому по Україні¹.

¹ **Примітка.** Для даних 2018, 2021 роки. Через військову агресію російської федерації проти України у 2018 та 2021 роках дослідження не було проведене на тимчасово окупованій території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та частині тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях.

Для даних 2024 рік. Через повномасштабне вторгнення росії на територію України дослідження не було проведено в Донецькій, Луганській, Запорізькій, Харківській і Херсонській областях, Автономній Республіці Крим та місті Севастополь. Це зумовило об'єктивну зміну територіального охоплення вибірки в порівнянні з попередніми циклами. Водночас результати попередніх етапів дослідження засвідчили, що участь учнівства з цих регіонів не впливала суттєво на загальний середній результат по країні з жодного предмета. Зокрема, порівняння загальних середніх балів із балами без урахування п'яти зазначених областей показало відсутність

За статтю.

За типом місцевості проживання (міська/сільська);

За типом закладу освіти (заклад загальної середньої освіти; гімназія / ліцей; спеціалізована школа)².

4. Джерела даних

Перший цикл загальнодержавного моніторингового дослідження якості початкової освіти "Стан сформованості читацької та математичної компетентностей випускників початкової школи закладів загальної середньої освіти" 2018 р.

Другий цикл загальнодержавного зовнішнього моніторингу якості початкової освіти "Стан сформованості читацької та математичної компетентностей випускників початкової школи закладів загальної середньої освіти" 2021 р.

Третій цикл загальнодержавного зовнішнього моніторингу якості початкової освіти 2024 р.

Інформація про перший, другий та третій цикли дослідження доступна за посиланням <https://testportal.gov.ua/zvity-dani-9/>.

Інструментарій: тести з математики, читання та природничо-наукових дисциплін, розроблені фахівцями УЦОЯО.

5. Доступність даних

Звіт про результати першого циклу загальнодержавного моніторингового дослідження якості початкової освіти "Стан сформованості читацької та математичної компетентностей випускників початкової школи закладів загальної середньої освіти" 2018 р. Частина I. Методологія та технологія / Український центр оцінювання якості освіти. Київ, 2018. 97 с. [349 с. із додатками]. https://testportal.gov.ua/wp-content/uploads/2018/12/ZVIT_MDYAPO_CHASTYNA-I_METODOLOGIYA-TA-TEHNOLOGIYA.pdf.

Звіт про результати другого циклу загальнодержавного зовнішнього моніторингу якості початкової освіти "Стан сформованості читацької та математичної компетентностей випускників початкової школи закладів загальної середньої освіти" 2021 р.: у 2-х частинах. Частина I. Що знають і вміють випускники початкової школи та як змінилася ситуація за три роки / Г. Бичко (основний автор), В. Терещенко, В. Горох, М. Мазорчук, Т. Лісова, Т.

статистично значущих відмінностей (за результатами t-тесту для незалежних вибірок). Отже, навіть за їх відсутності, вибірка зберігає свою репрезентативність на національному рівні.

² **Примітка.** Для даних 2018, 2021 років. У рамках загальнодержавного зовнішнього моніторингу якості початкової освіти у 2018 та 2021 роках було здійснено узагальнення типів закладів освіти за такими категоріями: до категорії "Заклади загальної середньої освіти" віднесено власне заклади загальної середньої освіти, а також навчально-виховні комплекси (об'єднання); до категорії "Гімназії / ліцеї" віднесено гімназії та ліцеї; до категорії "Спеціалізовані школи" віднесено спеціалізовані школи.

Для даних 2024 року. У процесі впровадження реформи системи загальної середньої освіти, що передбачена законами України "Про освіту" (2017) та "Про повну загальну середню освіту" (2020), змінено типологію закладів освіти. Зокрема, відповідно до нової структури, заклади загальної середньої освіти поділяються на початкову школу (1-4 класи), гімназію (5-9 класи) і ліцей (10-12 класи). У зв'язку із цим значна кількість закладів, які у 2018 та 2021 роках мали тип "заклад загальної середньої освіти", у 2024 році набули нового статусу – "гімназія" або "ліцей". Це унеможливило пряме порівняння даних між 2018, 2021 роки та 2024 рік за типами закладів освіти, оскільки йдеться не лише про зміну назви, а й про інституційні зміни. У рамках загальнодержавного зовнішнього моніторингу якості початкової освіти у 2024 році було здійснено узагальнення типів закладів освіти за такими категоріями: до категорії "Заклади загальної середньої освіти" віднесено власне заклади загальної середньої освіти, а також навчально-виховні комплекси (об'єднання); до категорії "гімназії / ліцеї" віднесено гімназії та ліцеї; до категорії "Спеціалізовані школи" віднесено спеціалізовані школи, а також початкові школи.

Вакуленко ; наук. ред. Т. Вакуленко; за ред. О. Осадчої та В. Терещенка; Український центр оцінювання якості освіти. Київ, 2022. 189 с. (+196 с. додатків). <https://testportal.gov.ua/wp-content/uploads/2022/08/Velykyj-zvit-CHastyna-I.pdf>.

Звіт про результати третього циклу загальнодержавного зовнішнього моніторингу якості початкової освіти 2024 р.: у 2-х частинах. Частина І. Навчання в кризових умовах: читацька, математична та природничо-наукова компетентності випускників початкової школи / Т. Лісова (основний автор), Г. Бичко, В. Терещенко, В. Горох, А. Нікитчук, М. Мазорчук, Т. Вакуленко; наук. ред. Т. Вакуленко, В. Терещенко; за ред. Г. Бондаренко; Український центр оцінювання якості освіти. Київ, 2025. 311 с. (+151 с. додатків). https://testportal.gov.ua/wp-content/uploads/2025/04/Zvit-ZZMYAPO-2024.-CHastyna-I_na-sajt.pdf.

6. Календар

6.1. Збір даних

ЗЗМЯПО проводиться кожні три роки. Терміни проведення чергового циклу ЗЗМЯПО визначаються для кожного циклу окремо й затверджуються наказом Міністерства освіти і науки України. Збір даних у межах ЗЗМЯПО здійснено в циклах 2018, 2021 та 2024 років. Заплановані наступні цикли: 2027 та 2030 роки.

6.2. Терміни поширення даних

Поширення даних (тобто оприлюднення результатів) ЗЗМЯПО здійснюється на наступний рік після збирання даних.

6.3. Виробництво даних

УЦОЯО.

6.4. Поширення даних

УЦОЯО.

7. Посилання

Розділ, присвячений ЗЗМЯПО, на сайті УЦОЯО: <https://testportal.gov.ua/zagalna-informatsiya-rochatkova/>.

Звіти за результатами ЗЗМЯПО-20218, ЗЗМЯПО-2021 та ЗЗМЯПО-2024 (першого, другого та третього циклів): <https://testportal.gov.ua/zvity-dani-9/>.